

**Vergadering
kiescollege niet-ingezetenen
gehouden op
dinsdag 30 mei 2023
(Geopend te 14.15 uur)**

Voorzitter: mr. J.H.C. van Zanen

Griffier: drs. C.G.C.M. Blankwaard-Rombouts

Agenda

- A. Opening en vaststelling agenda.
- B. Vaststelling van het verslag van de vergadering van het kiescollege niet-ingezetenen d.d. 29 maart 2023.
- C. Stemming Eerste Kamerverkiezing.
 - C.1 Samenstellen stembureau.
 - C.2 Stemming voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
- D. Rondvraag.
- E. Sluiting.

Aanwezig zijn 23 leden: I. Bos (GroenLinks), T.J. van der Deure (GroenLinks), D.E. van Doorn (PvdA), J.S. Elbrecht (GroenLinks), L.S. Essoussi (CDA), B.W.H. van Gils (SP), L.I. Groot Bruinderink (VVD), T.L.L. Holman (GroenLinks), W.A. van den Hoogen (VVD), E.J. Keij (D66), A. Kuijer (Forum voor Democratie), M.E. Ligthart (Partij voor de Dieren), M. Meijerman (Volt), A.S. van Neuren (JA21), J.M. Pannebakker (D66), R.L. van Run (VVD), J. Sciarone (PvdA), F. Slager-van de Ven (VVD), R.M. Stomp (D66), D.J. Vergne (Volt), M.L. Verhoeven (JA21), L. van Vlimmeren (D66) en D.A.J. Welling (GroenLinks).

Afwezig: L.H.J.M. van Gerwen (Forum voor Democratie) en A.A.H. Hazekamp (Partij voor de Dieren).

Aan de orde is:

A. Opening en vaststelling agenda.

De **voorzitter**. Dames, heren, mede namens de griffier, mevrouw Lilianne Blankwaard, de griffie en het gemeentebestuur van Den Haag heet ik u van harte welkom in de raadzaal van

de gemeente Den Haag. Mijn naam is Jan van Zanen, ik ben uw voorzitter, ik ben ook een beetje uw gastheer en ik ben tevens burgemeester van Den Haag. Ook de mensen op de publieke tribune heet ik van harte welkom en de mensen die deze vergadering online volgen.

Vandaag is het kiescollege niet-ingezetenen fysiek bijeen voor de stemming voor de verkiezing van leden van de Eerste Kamer. Het is een bijzonder moment, een historisch moment, zoals ik net tegen de lokale pers heb gezegd, want het is de eerste keer dat de stemming door dit kiescollege hier in de raadzaal plaatsvindt. Ik vind het ook eervol. De meesten van u heb ik inmiddels al gesproken maar ik hoop straks het rondje nog helemaal af te maken.

U heeft de agenda ontvangen. Om 15.00 uur start de stemming voor de leden van de Eerste Kamer. Ik heb als voorzitter van het kiescollege twee verzoeken ontvangen om bij volmacht te stemmen voor de Eerste Kamer en heb deze ingewilligd. Mevrouw Hazekamp en de heer Van Gerwen zijn afwezig. Mevrouw Hazekamp heeft een machtiging verleend aan mevrouw Ligthart en de heer Van Gerwen heeft een machtiging verleend aan de heer Kuijer.

We sluiten deze stemming af met een hapje en drankje op de hiernaast gelegen entresol en met een fotomoment van dit kiescollege.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

**B. Vaststelling van het verslag van de vergadering van het kiescollege niet-ingezetenen
d.d. 29 maart 2023.**

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

C. Stemming Eerste Kamerverkiezing.

De **voorzitter**. Voorafgaand aan de stemming moet een stembureau uit uw midden worden gekozen. In de raadzaal is ambtelijke ondersteuning aanwezig, onder leiding van de griffier, die de stembureauleden kan assisteren op verzoek, bijvoorbeeld als er vragen zijn over wat de Kieswet beschrijft over de stemming. Ik verzoek u om tijdens de stemming op uw plaats te blijven zitten, totdat het proces-verbaal ondertekend is en de stembiljetten zijn gebundeld.

We wachten met de stemming zelve tot het exact 15.00 uur is; dus dat is nog even een oefening in geduld. De Provinciale Staten en de kiescolleges zullen gelijktijdig stemmen. De griffier zal tijdig het sein geven dat met de stemming kan worden gestart.

C.1 Samenstellen stembureau.

De **voorzitter**. Het stembureau bestaat naast de voorzitter van het kiescollege - dat ben ik - uit nog drie leden. Voor deze stemming benoem ik nu drie leden van het stembureau. Ik zal daarvoor uit de vaas die u hier voor u ziet drie nummers trekken. U bent allen als kiescollegeleden ook genummerd op de presentielijst. Ik zal het nummer noemen en de griffier noemt vervolgens de naam van het kiescollegelid dat daarmee correspondeert. Echt heel democratisch: gewoon graaien en dan word je het. U kunt nog even blijven zitten als ik uw naam noem. Als een kiescollegelid weigert om deel te nemen als stembureaulid, dan zal ik een nieuw nummer trekken. Degene die correspondeert met het eerste nummer dat ik trek, is meteen ook de vicevoorzitter. Vervolgens heb je dan nog een lid B en een lid C. De stembureauleden stemmen straks als eerste. De vicevoorzitter neemt vervolgens naast mij plaats en de twee andere stembureauleden nemen plaats achter mij. De leden van het stembureau ontvangen voorafgaand aan de eigenlijke stemming nog een korte uitleg over het proces-verbaal van de stemming. Dit helpt ons straks weer bij het invullen van dit proces-verbaal. De medewerker van de griffie toont ons nu de lege stembus.

(De medewerker van de griffie toont de aanwezige leden de lege stembus.)

De **voorzitter**. Dank u wel, medewerker van de griffie.

U ziet achter ons het stemhokje staan. De camera's hebben geen zicht op het stemmen in het stemhokje. Het stemhokje heeft ook een dakje om mogelijk zicht op de stem uit te sluiten.

U heeft een instructie toegestuurd gekregen, die u ook in deze raadzaal heeft ontvangen. Ik zal u daaruit nog enkele punten toelichten, namelijk over hoe het stemproces verloopt en wat u moet doen om een geldige stem uit te brengen. De griffier roept straks een voor een in alfabetische volgorde, de kiescollegeleden op om te stemmen. Ik zal u vervolgens het stembiljet uitreiken. De rode potloden moet u gebruiken en die moet u ook laten liggen als u klaar bent. Let op: een andere kleur is ongeldig! Ook een ongeldige stem is een stem met uw naam erop of iets anders geschreven dat herleid kan worden naar u. Om op een kandidaat te stemmen, moet u één rond stemvakje met rood inkleuren. U kunt uiteraard ook blanco stemmen en dat doet u als u het stembiljet niet invult en er niets opschrijft. Tot slot: u hoeft op geen enkele wijze uw stem openbaar te maken. U mag daar

ook niet toe gedwongen worden. U wordt dan ook ontraden om een zogenoemde stemfie, een foto in het stemhokje, te maken, al is dit op zichzelf bij wet niet verboden.

Nadat het stembureau is gekozen, schors ik zo meteen de vergadering totdat we kunnen overgaan tot de stemming. U hoort om 14.55 uur een belletje. Ik wil u vragen om dan weer plaats te nemen in de raadzaal.

Dan gaan we nu over tot de verkiezing van de drie overige leden van het stembureau. Het eerste nummer dat ik heb getrokken is 10, tevens de vicevoorzitter.

Mevrouw **Blankwaard-Rombouts**. T.L.L. Holman.

De **voorzitter**. Het tweede nummer dat ik heb getrokken is 23.

Mevrouw **Blankwaard-Rombouts**. M.L. Verhoeven.

De **voorzitter**. Het derde nummer dat ik heb getrokken is 22.

Mevrouw **Blankwaard-Rombouts**. D.J. Vergne

De **voorzitter**. Ik constateer dat u alle drie uw benoeming tot lid van het stembureau aanvaardt, zodat het stembureau is gevormd. De voorzitter is vanuit zijn functie tevens voorzitter van het stembureau. Als overige stembureauleden worden aldus benoemd: T.L.L. Holman, tevens vicevoorzitter, M.L. Verhoeven en D.J. Vergne.

De vergadering wordt van 14.30 uur tot 14.59 uur geschorst.

C.2 Stemming voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

De **voorzitter**. Ik heropen de vergadering. Welkom terug allemaal. Een historisch moment is aangebroken op deze dinsdag 30 mei 2023. De griffier heeft het sein gegeven dat kan worden gestemd, want het is precies 15.00 uur. Wij gaan nu dus over tot de stemming voor de leden van de Eerste Kamer. De drie stembureauleden zullen als eerste hun stem gaan uitbrengen in alfabetische volgorde. Als zij dit gedaan hebben, kunnen de andere kiescollegeleden hun stem uitbrengen. Nadat de stembureauleden hun stem hebben uitgebracht, neemt de vicevoorzitter plaats naast mij. De andere twee stembureauleden nemen plaats achter ons. De griffier noemt vervolgens een voor een in alfabetische volgorde

de namen op van de overige kiescollegeleden die dan kunnen gaan stemmen en ik zal hun vervolgens het stembiljet uitreiken.

(De drie leden van het stembureau, te weten T.L.L. Holman, M.L. Verhoeven en D. J. Vergne, brengen hun stem uit.)

De **voorzitter**. De drie stembureauleden hebben hun stem uitgebracht en hebben inmiddels hun plaatsen respectievelijk naast en achter mij ingenomen. Namens de griffier worden nu de turflijsten en het proces-verbaal uitgereikt aan de leden van het stembureau. Ik zal als voorzitter de leden van het kiescollege het stembiljet overhandigen waarna ze hun stem in het stemhokje kunnen uitbrengen en ze vervolgens het ingevulde stembiljet in de stembus kunnen deponeren.

(Op afroep in alfabetische volgorde brengen de overige leden hun stem uit.)

De **voorzitter**. Alle stemmen zijn uitgebracht. Ik vraag de griffie om de stembus te openen en te legen. Vervolgens zal ik samen met de vicevoorzitter het aantal stembiljetten tellen en nagaan of een en ander overeenkomt met het aantal uitgereikte stembiljetten.

De vergadering wordt van 15.20 uur tot 15.40 uur geschorst.

De **voorzitter**. Er zijn 25 stembiljetten. Dit aantal van 25 komt overeen met het aantal toegelaten personen tot de stemming, inclusief de twee machtigingen.

Dan vraag ik de leden van het stembureau nu om de uitgebrachte stemmen te turven. Dat gaat als volgt. Ik zal de stembiljetten openen en bekijken en ik zal hardop voorlezen op welke kandidaat de stem is uitgebracht. Elk stembiljet geef ik aan de vicevoorzitter die controleert of ik de juiste lijst en de juiste kandidaat heb genoemd. De andere twee leden zullen voor iedere stem een eigen tellijst invullen per partij en per persoon.

De stemmen zijn als volgt uitgebracht. Lijst 14, JA21, A. Nanninga. Lijst 2, VVD, E.I. Schippers. Lijst 5, D66, P.H. van Meenen. Lijst 6, Partij van de Arbeid, M.L. Vos. Lijst 5, D66, vijfde kandidaat, F. Belhirsch. Lijst 2, VVD, E.I. Schippers. Lijst 5, D66, P.H. van Meenen. Lijst 4, GroenLinks, tweede kandidaat, F. Karimi. Lijst 16, Volt, G.K. Perin-Gopie. Lijst 10, Partij voor de Dieren, vijfde kandidaat, S.H.C. van Pruissen. Lijst 16, Volt, G.K. Perin-Gopie. Lijst 10, Partij voor de Dieren, N.K. Koffeman. Lijst 3, CDA, T.J.F.M. Bovens. Lijst 1, Forum voor Democratie, tweede kandidaat, J.C.M. van den Oetelaar. Lijst 1, Forum voor Democratie, tweede kandidaat, J.C.M. van den Oetelaar. Lijst 2, VVD, E.I. Schippers. Lijst 8, Socialistische Partij, M.J.M. Kox. Lijst 4, GroenLinks, tweede kandidaat, F. Karimi. Lijst 4,

GroenLinks, tweede kandidaat, F. Karimi. Lijst 2, VVD, E.I. Schippers. Lijst 14, JA21, A. Nanninga. Lijst 4, GroenLinks, P. Rosenmöller. Lijst 4, GroenLinks, tweede kandidaat, F. Karimi. Lijst 6, Partij van de Arbeid, M.L. Vos. Lijst 5, D66, derde kandidaat, B.O. Dittrich.

De vicevoorzitter, meneer Holman, heeft de stembiljetten gecontroleerd en vouwt de stembiljetten weer in en legt die op een stapel voor zich. Het aantal ongeldig uitgebrachte stemmen is nul. Het aantal blanco uitgebrachte stemmen is nul.

Ik verzoek de leden van het stembureau de telling te controleren en om vervolgens het proces-verbaal in te vullen.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**. Ik lees nu voor het proces-verbaal, model T 11, van het stembureau voor de verkiezing van de Eerste Kamer. Met dit formulier doet het stembureau verslag van de zitting waarin is gestemd voor de verkiezing van de Eerste Kamer.

1. Verkiezing. Het gaat om de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal op 30 mei 2023 door het kiescollege niet-ingezetenen.

2. Zitting. 30 mei 2023. Tijdstip 15.00 uur Europees-Nederlandse tijd.

3. Stembureau. Het stembureau bestaat uit de volgende leden van de vergadering van het kiescollege, voorzitter, J. van Zanen, lid 1 T. Holman, lid 2 M. Verhoeven en lid 3 D. Vergne.

4. Toegelaten kiezers en uitgebrachte stemmen. A. Het aantal toegelaten kiezers. Het aantal aanwezige leden dat aan de stemming heeft deelgenomen is 23. Het aantal leden dat als gemachtigde voor een ander lid stemt is 2. Het aantal toegelaten kiezers is aldus 25. B. Het aantal uitgebrachte stemmen bedraagt 25. C. Zijn er meer stemmen uitgebracht dan het aantal toegelaten kiezers? Nee.

5. Blanco en ongeldige stemmen. Het aantal blanco stemmen is nul. Het aantal ongeldige stemmen is nul. Het aantal geldige stemmen op kandidaten is 25.

6. Aantal stemmen per lijst en kandidaat.

Lijst 1, Forum voor Democratie: op kandidaat nr. 2 J.C.M. van den Oetelaar zijn 2 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 2.

Lijst 2, VVD: op kandidaat nr. 1 E.I. Schippers zijn 4 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 4.

Lijst 3, CDA: op kandidaat nr. 1 T.J.F.M. Bovens is 1 stem uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 1.

Lijst 4, GroenLinks: op kandidaat nr. 1 P. Rosenmöller is 1 stem uitgebracht en op kandidaat nr. 2. F. Karimi zijn 4 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 5.

Lijst 5, D66: op kandidaat nr. 1 P.H. van Meenen zijn 2 stemmen uitgebracht, op kandidaat nr. 3 B.O. Dittrich is 1 stem uitgebracht en op kandidaat nr. 5 F. Belhirsch is 1 stem uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 4.

Lijst 6, Partij van de Arbeid: op kandidaat nr. 1 M.L. Vos zijn 2 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 2.

Lijst 7, PVV: hierop zijn geen stemmen uitgebracht.

Lijst 8, Socialistische Partij: op kandidaat nr. 1 M.J.M. Kox is 1 stem uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 1.

Lijst 9, ChristenUnie: hierop zijn geen stemmen uitgebracht.

Lijst 10, Partij voor de Dieren: op kandidaat nr. 1 N.K. Koffeman is 1 stem uitgebracht en op kandidaat nr. 5 S.H.C. van Pruissen is 1 stem uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst is 2.

Lijst 11, 50PLUS: hierop zijn geen stemmen uitgebracht.

Lijst 12, Staatkundig Gereformeerde Partij: hierop zijn geen stemmen uitgebracht.

Lijst 13, Onafhankelijke Politiek Nederland: hierop zijn geen stemmen uitgebracht.

Lijst 14, JA 21: op kandidaat nr. 1 A. Nanninga, zijn 2 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst is 2.

Lijst 16, Volt: op kandidaat nr. 1 G.K. Perin-Gopie zijn 2 stemmen uitgebracht. Het totaal aantal stemmen uitgebracht op deze lijst bedraagt 2.

7. Stembureauleden. Alle stembureauleden die aanwezig zijn na afloop van de telling van de stemming hebben inmiddels hun naam in het proces-verbaal genoteerd.

8. Ondertekening stembureauleden.

(Het proces-verbaal wordt ondertekend door de leden van het stembureau.)

De **voorzitter**. Geachte leden van het kiescollege, hiermee is er een eind gekomen aan de eerste stemming van het kiescollege niet-ingezetenen voor de Eerste Kamer.

Aan de orde is:

D. Rondvraag.

De heer **Keij** (D66). Voorzitter, collega's, dit is natuurlijk een historisch moment, niet alleen voor ons Nederlanders in het buitenland, maar ook voor Nederland zelf. Er is een stukje democratie versterkt. Tegelijkertijd wil ik graag meegeven dat de wijze waarop wij zijn gekozen, de vele stemmen die nog steeds geteld worden en nog steeds binnenkomen en die dus niet meegeteld konden worden, blijk geven van een systeem dat deels faalt. Hopelijk zal

deze samenstelling ooit digitaal mogelijk zijn, zowel in de aanloop hiernaartoe als waar het gaat om deze stemming zelf, ook wat betreft Tweede Kamer en Europees Parlement. We merken dat kiezers het soms zelfs af laten weten omdat ze niet meer met papier te maken willen hebben. Dus een prachtig moment en hopelijk de opmaat naar een meer digitale toekomst!

De **voorzitter**. Dank u wel, meneer Keij, en dank ook voor alle inzet voor en achter de schermen. Zijn er nog andere leden die iets willen zeggen in de rondvraag? Dat is niet het geval.

Aan de orde is:

E. Sluiting.

De **voorzitter**. Ik wil u ontzettend bedanken dat u hiernaartoe bent gekomen, waar u ook vandaan kwam en met welke inspiratie of achtergrond ook. Ik wens u een vellige en plezierige thuisreis. Geniet nog even van Nederland, want u zult het weer missen, ook al is het soms ver en ook weer heel dichtbij. Ik dank ook de mensen thuis en hier op de publieke tribune voor hun eindeloze geduld. Ook dank aan de stembureauleden. De medewerkers, zowel degenen die hier zichtbaar zijn als ook degenen op het departement en elders, zeg ik heel veel dank voor het vele voorbereidende werk dat zij hebben verricht.

En ik weet dat het niet mijn rol is, maar ik ben het wel een beetje met de heer Keij eens: als het nog eenvoudiger kan, wat overigens niets zegt over de inzet van iedereen, roep ik kabinet en Kamer op om dat te bevorderen. Wij in Den Haag werken daar in ieder geval graag aan mee.

Ik nodig iedereen uit om op de entresol nog even van een informele afsluiting te genieten. De leden van het kiescollege vraag ik om hier nog heel even te blijven met het oog op de groepsfoto.

De vergadering van het allereerste kiescollege niet-ingezetenen waarin wij de leden van de Eerste Kamer mee hebben helpen kiezen, is hierbij beëindigd, met dank voor ieders inzet.

(Applaus.)

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter te 15.55 uur de vergadering.